

- TEKST ŹRÓDŁOWY -

Boże! coś Polskę...

W 1816 r., po powstaniu Królestwa Polskiego i nadaniu mu konstytucji przez cara Aleksandra I, Alojzy Szczęśny Feliński napisał *Hymn*. Już kilka lat później treść utworu została zmieniona przez polskich patriotów.

Pierwotna wersja

*Boże! coś Polskę przez tak liczne wieki
Otaczał blaskiem potęgi i chwały
I tarczą swojej zasłaniał opieki
Od nieszczęść, które przywalić ją miały;
Przed twe ołtarze zanosim błaganie,
Naszego Króla zachowaj nam, Panie!*

Aleksander I został ukazany jako „wskrzesiciel Królestwa Polskiego” na awersie złotej monety wybitej w 1829 r., czyli cztery lata po śmierci cara.

Wersja zmieniona

*Boże, coś Polskę przez tak liczne wieki
Otaczał blaskiem potęgi i chwały,
Coś ją osłaniał tarczą swej opieki,
Od nieszczęść, które przygnębić ją miały.
Przed twe ołtarze zanosim błaganie,
Ojczyznę, wolność racz nam wrócić, Panie.*

Źródło: A. Feliński, *Hymn*, [w:] B. Zakrzewski, *Boże, coś Polskę* Alojzego Felińskiego, Wrocław 1987.

PRACA Z TEKSTEM ŹRÓDŁOWYM

1. Opisz wyrażone w *Hymnie* z 1816 r. nastroje panujące w społeczeństwie polskim.
2. Porównaj obydwie teksty i wskaż różnice między nimi. Wyjaśnij przyczyny tych zmian.

■ Opozycja legalna w Królestwie Polskim

Car Aleksander I w pierwszych latach panowania w Królestwie Polskim przestrzegał zasad zawartych w liberalnej konstytucji, jednak z czasem zaczął łamać te postanowienia. Rozbudował tajną policję, a w 1819 r. wprowadził kontrolę treści gazet i innych publikacji jeszcze przed ich wydaniem, co naruszało wolność słowa. Car zapowiedział również zmiany w ustroju Królestwa.

W czasie obrad parlamentu w 1820 r. przeciwko planowanym ograniczeniom praw i wolności wystąpiła

grupa posłów z województwa kaliskiego, tzw. **kaliszanie**. Ich przywódcami byli bracia **Wincenty** i **Bonawentura Niemojowscy**, którzy starali się utworzyć legalną opozycję wobec cara. Wkrótce zostali jednak pozbawieni możliwości działania, ponieważ przez następne pięć lat władca nie zwoływał sejmu. Ponadto na przywódców kaliszian nałożono bezprawny areszt domowy. Taki stosunek władz do legalnej opozycji sprawił, że w Królestwie Polskim zaczęły powstawać organizacje spiskowe.

RUCHY SPISKOWE W KRÓLESTWIE POLSKIM**Przyczyna**

- nieprzestrzeganie zapisów konstytucji przez cara Aleksandra I

Wydarzenie

powstanie legalnej i nielegalnej opozycji

Skutek

- prześladowania przedstawicieli opozycji
- dalszy rozwój organizacji spiskowych

